

Anketa KEA: Dlhodobej stabilite verejných financií by najviac prospelo zníženie budúcich výdavkov na dôchodky

Prinášame rebríček 20 ekonómami najžiadanejších konsolidačných opatrení

Tlačová správa, 25. október 2013

Zníženie budúcich výdavkov na dôchodky, privatizácia, zníženie stimulov a dotácií súkromným firmám, spoluúčasť v zdravotníctve a pružnejšie pracovné právo. To je päť opatrení, ktoré by podľa deviatich ekonómov, ktorí sa zúčastnili októbrovej ankety Klubu ekonomických analytikov (KEA), najviac prospelo dlhodobej udržateľnosti verejných financií na Slovensku.

Najžiadanejším opatrením ekonómov je zníženie budúcich výdavkov na dôchodky. To sa dá dosiahnuť zrýchlením predlžovania dôchodkového veku, zohľadnením demografického vývoja vo výpočte budúcich dôchodkov a znížením výsluhových dôchodkov.

Na druhom mieste najžiadanejších opatrení sa umiestnila privatizácia štátnych a pološtátnych firiem, ktorá by mala podľa viacerých respondentov zahrňovať aj nemocnice a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, pričom výnosy by mala vláda použiť na splácanie verejného dlhu. Tretiu priečku obsadila požiadavka obmedziť poskytovanie stimulov a dotácií súkromným firmám a to vrátane investičných stimulov, dotácií do poľnohospodárstva a podpory uhoľného baníctva. Na štvrtom mieste je zavedenie spoluúčasti v zdravotníctve spolu so stropmi na ochranu pred nadmernými výdavkami. A na piatom mieste sú návrhy na spružnenie pracovného práva, ktoré zahrňujú uľahčenie prepúšťania a následne aj tvorby pracovných miest, zrušenie centrálnej minimálnej mzdy ako aj zrušenie núteného rozširovania platnosti kolektívnych zmlúv.

Verejný dlh Slovenska dosahoval ku koncu roka 2012 podľa Eurostatu 52,4 % HDP. Ako vyčíslila Rada pre rozpočtovú zodpovednosť v Správe o dlhodobej udržateľnosti verejných financií, pokiaľ sa nebudú realizovať žiadne úsporné opatrenia, dlh by v roku 2030 stúpil na 109% HDP a v roku 2062 až na 379 % HDP, čo sú neudržateľné úrovne. Veľká väčšina tohto nárastu je spôsobená očakávaným výrazným rastom podielu dôchodcov resp. výdavkami s tým spojenými (najmä v penzijnom systéme a v zdravotníctve) a s úrokmi, ktoré treba z dlhu platiť.

Rebríček 20 ekonómami najžiadanejších opatrení predstavuje nasledujúca tabuľka:

	Opatrenia
1.	Znížiť budúce výdavky na dôchodky – zrýchliť predlžovanie dôchodkového veku, zohľadniť demografický vývoj vo výpočte budúcich dôchodkov, znížiť výsluhové dôchodky
2.	Privatizovať štátne a pološtátne firmy (vrátane nemocníc a VŠZP), z výnosov splácať verejný dlh
3.	Obmedziť poskytovanie stimulov a dotácií súkromným firmám (vrátane investičných stimulov, dotácií do poľnohospodárstva a podpory uhoľného baníctva)
4.	Zaviesť spoluúčasť v zdravotníctve spolu so stropmi pre ochranu pred nadmernými výdavkami
5.	Spružniť zákonník práce, zrušiť centrálnu minimálnu mzdu ako aj nútené rozširovanie platnosti kolektívnych zmlúv
6.	Znížiť verejné výdavky v sektoroch na základe auditu, resp. porovnania s vyspelými štátmi (napr. znížiť počet policajtov na úroveň priemeru krajín V3)
7.	Obmedzovať úniky na DPH vyplývajúce z nadmerných odpočtov, resp. nepriznávania tržieb napríklad posilnením verejnej kontroly pri platení dane
8.	Zrušiť podporu stavebného sporenia a bonifikáciu hypotekárnych úverov
9.	V dobrých časoch (napr. rast nad 3% HDP) znižovať verejný dlh, zakázať deficit
10.	Zvýšiť sadzby daní z nehnuteľností
11.	Znížiť odvody ľuďom s nízkym príjmom (napr. zavedením odpočítateľnej položky na zdravotné a sociálne odvody, ktorá by postupne zanikla pri príjme vo výške štyroch tretín minimálnej mzdy)
12.	Odhaľovať skryté dlhy (napr. PPP projekty, dlhy štátnych firiem) a započítavať ich do verejného dlhu
13.	Znižovať verejné investície s nízkou a otáznou návratnosťou (napr. zastaviť výstavbu diaľnic, po ktorých nebudú jazdiť autá v dostatočne významných objemoch)
14.	Zaviesť školné na dennom štúdiu na verejných školách
15.	Znížiť daňový bonus a prídavky na dieťa podľa výšky príjmu
16.	Zdaňovať súbeh všetkých príjmov a dôchodku z prvého a druhého piliera pri zachovaní nezdaniteľnej časti
17.	Podporovať urýchlenie vytvárania spoločného trhu EÚ so službami ako aj spoločného trhu EÚ a USA
18.	Zrušiť vyplácanie vianočného príspevku dôchodcom (alternatívne ho obmedziť len na dôchodcov ohrozených chudobou)
19.	Zvýšiť transparentnosť a súťaživosť vo verejnom obstarávaní
20.	Nákladový charakter noratívov meniť na efektívnostný, zohľadňujúci aj uplatniteľnosť absolventov stredných a vysokých škôl na trhu práce, nielen náklady a počet žiakov či študentov

Opatrenia vyberali ekonómovia zo zoznamu konsolidačných opatrení, ktorý vypracoval inštitút INEKO:

<http://konsolidacia.ineko.sk/opatrenia/>

Odhady deficitu verejných financií a verejného dlhu:

V porovnaní so septembrom nedošlo v októbrovej ankete k výrazným zmenám v očakávaní vývoja deficitu verejných financií a verejného dlhu. Podľa odhadov ekonómov by mal v roku 2013 deficit dosiahnuť 3,11% HDP, neskôr by mal klesnúť tesne pod 3% HDP. Verejný dlh by sa mal v roku 2013 udržať tesne pod 55% HDP a v budúcom roku tesne pod 57% HDP, pričom túto hranicu by mohol prelomiť v roku 2015.

Ako upozornili viacerí analytici, neistotu do odhadov vnášajú očakávané zmeny v súvislosti so zavedením nových účtovných pravidiel ESA2010, ktoré by mali vstúpiť do platnosti v priebehu roka 2014. Nové pravidlá by mohli zvýšiť hodnoty dlhu a deficitu za rok 2013 a následne aj prezentované odhady za roky 2014 a 2015.

Ak sa splnia očakávania analytikov, bude musieť vláda po prekročení hranice dlhu 55% v roku 2014 na základe zákona o rozpočtovej zodpovednosti najneskôr v priebehu roka 2015 viazať 3% z výdavkov štátneho rozpočtu. Súčasne bude musieť vláda ako aj obce a vyššie územné celky najneskôr v roku 2016 zmraziť rast výdavkov. Ak by v roku 2015 došlo k prekročeniu hranice dlhu na úrovni 57%, bude musieť vláda ako aj obce a vyššie územné celky pripraviť na rok 2017 vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet.

Zoznam respondentov:

	Meno	Pozícia	Organizácia	Odhady (sept/okt)	Rebríček opatrení
1	Barta Juraj	hlavný ekonóm	Slovenská sporiteľňa	áno	nie
2	Barto Martin	poradca predstavenstva	Sberbank Slovensko	áno	nie
3	Cihlár Jiří	ekonomický analytik	Next Finance	áno	nie
4	Đurana Radovan	ekonomický analytik	INESS	áno	áno
5	Fojtík Boris	ekonomický analytik	Tatra banka	áno	nie
6	Goliaš Peter	riaditeľ	INEKO	áno	áno
7	Gonda Peter	riaditeľ	Konzervatívny inštitút	nie	áno
8	Jurzyca Eugen	konzultant	INEKO	áno	áno
9	Kotian Juraj	Head of CEE Macro	Erste Group Bank	áno	áno
10	Lehuta Michal	ekonomický analytik	Rada pre rozpočtovú zodpovednosť	áno	áno
11	Mušák Michal	expert pre bankovú stratégiu	Slovenská sporiteľňa	áno	áno
12	Prega Róbert	hlavný ekonóm	Tatra banka	áno	áno
13	Senkovič Marek	hlavný ekonóm	Slovnaft	áno	nie
14	Šuster Martin	riaditeľ odboru výskumu	Národná banka Slovenska	áno	áno
15	Valachyová Mária	analytička	SLSP	áno	nie

Viac informácií poskytne:

Peter Goliaš

riaditeľ INEKO, člen riadiaceho výboru KEA

Tel: 02 /5341 1020

golias@ineko.sk

Kompletné výsledky ankety:

Otázka č. 1: Aká je podľa Vás pravdepodobnosť, že SR zníži deficit verejných financií pod 3% HDP v roku 2013, 2014 a 2015? (uvedte percento od 0% do 100%)

Odpovede:

Október 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	35%	35%	0%	90%
2014	54%	60%	10%	80%
2015	66%	73%	10%	90%

September 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	32%	40%	0%	80%
2014	50%	60%	10%	90%
2015	67%	75%	10%	90%

Komentáre:

Eugen Jurzyca: „V priebehu roka 2014 nadobudne účinnosť nová metodika ESA 2010, ktorá zrejme sťaží uplatňovanie jednorazových „konsolidačných“ opatrení. Na rok 2013 sa neuplatní.“

Michal Lehuta: „Vláda deficit pod 3% HDP v roku 2013 nechce, pretože by potom musela znížiť DPH.“

Otázka č. 2: Aký bude podľa Vás deficit verejných financií SR v pomere k HDP ku koncu roka 2013, 2014 a 2015?

Október 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	3,11%	3,10%	2,80%	3,30%
2014	2,96%	2,90%	2,80%	3,40%
2015	2,76%	2,70%	2,50%	3,30%

September 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	3,17%	3,20%	2,80%	3,50%
2014	3,01%	2,95%	2,80%	3,40%
2015	2,74%	2,70%	2,50%	3,30%

Komentáre:

Michal Lehuta: „Čerpanie (a spolufinancovanie) EÚ fondov sa v roku 2013 vyvíja podstatne horšie ako sa predpokladalo, čo znižuje deficit.“

Otázka č. 3: Aká je pravdepodobnosť, že SR prerazí v rokoch 2013, 2014 a 2015 dlhovú brzdu na úrovni 55%, 57% a 60% HDP? (uvedte percento od 0% do 100%)

Október 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013 – 55%	47%	50%	0%	99%
2013 – 57%	9%	5%	0%	40%
2013 – 60%	2%	0%	0%	10%
2014 – 55%	88%	95%	40%	100%
2014 – 57%	44%	40%	1%	95%
2014 – 60%	14%	10%	0%	60%
2015 – 55%	89%	99%	45%	100%
2015 – 57%	51%	60%	1%	90%
2015 – 60%	21%	20%	0%	90%

September 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013 – 55%	48%	50%	0%	99%
2013 – 57%	9%	3%	0%	40%
2013 – 60%	1%	0%	0%	10%
2014 – 55%	89%	97%	40%	100%
2014 – 57%	41%	40%	1%	90%
2014 – 60%	9%	10%	0%	30%
2015 – 55%	91%	99%	45%	100%
2015 – 57%	48%	53%	1%	90%
2015 – 60%	21%	20%	0%	80%

Otázka č. 4: Aký bude podľa Vás hrubý verejný dlh SR v pomere k HDP ku koncu roka 2013, 2014 a 2015?

Október 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	54,84%	54,90%	54,00%	56,00%
2014	56,74%	56,50%	54,50%	60,00%
2015	57,20%	56,75%	54,50%	65,00%

September 2013

	Priemer	Medián	Min	Max
2013	54,86%	55,00%	54,00%	56,00%
2014	56,60%	56,70%	54,50%	58,00%

2015	56,95%	56,80%	54,50%	60,00%
------	--------	--------	--------	--------

Otázka č. 5: Aké konsolidačné opatrenia by ste odporúčali realizovať s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií? (vyberte najviac 20 opatrení zo stránky <http://konsolidacia.ineko.sk/opatrenia/>, opatrenia zoradíte podľa priority od tých Vami najžiadanejších)

Rebríček TOP 20 ekonómami najviac žiadaných konsolidačných opatrení pozri v úvode tlačovej správy.